

Position Paper Evaluatie van het Financieel ToetsingsKader

t.b.v. rondetafelgesprek Tweede Kamer 17 mei 2018

Casper van Ewijk en Theo Nijman

Mei 2018

Hoofdpijnen

- Wij delen op hoofdpijnen de conclusies uit het evaluatierapport van WTW en willen daarnaast met name de ongewenst grote complexiteit van het FTK als zorgpunt aanduiden. Grote complexiteit kan afbreuk doen aan het vertrouwen van deelnemers. Het nFTK heeft – ondanks vele verbeteringen t.o.v het oude FTK - ook de spanning niet weg kunnen nemen tussen de fictie van een gegarandeerde uitkering en de werkelijkheid waarbij het aan stuurmiddelen ontbreekt om deze garantie waar te maken.
- In het bijzonder onderschrijven we de zienswijze in het WTW rapport dat de essentie van het FTK toezicht is gelegen in een nominaal garantiestreven. Hieruit volgt ook het uitgangspunt van het gebruik van een risicovrije termijnstructuur.
- In het FTK kan het garantiestreven reukelijk worden behandeld. Dat blijkt allereerst uit de methodiek van uitsmeren van schokken en het gegeven dat bij lage dekkingsgraden het beleggingsrisico niet hoeft te worden teruggebracht. Uit het WTW rapport blijkt dat in praktijk veelal de grenzen worden opgezocht die het FTK biedt (minimale premie, maximale parameters, aanpassing van mix) voor uitstel van maatregelen, wat ten koste kan gaan van de evenwichtigheid (tussen generaties). Bovendien kan uitstel van noodzakelijke maatregelen het vertrouwen ondermijnen als de maatregelen uiteindelijk genomen worden op een moment dat zij moeilijk uit te leggen zijn.
- Doordat het herziene FTK geen voorschrift meer kent ten aanzien van een minimale premiedekkingsgraad gaat nieuwe opbouw ten laste van met name gepensioneerden. Nieuwe opbouw werkt daardoor nu vertragend voor herstel.
- Volgens het WTW rapport willen fondsen meer ruimte voor inhaalindexatie; dit volgt uit het idee dat er nog steeds gestuurd kan worden op een bepaald doel. Zeker in combinatie met een – lage – gedempte kostendekkende premie, kan dit op gespannen voet staan met het doel van evenwichtigheid. Wanneer zowel de jongsten als de oudsten ontzien worden, moet al het herstel van het fonds bekostigd worden door resterende groepen.
- Een nog reukelijker interpretatie van het nFTK (afzien van onconditionele korting na vijf jaar onderdekking, eerder indexeren, andere rekenrente of juist overgang naar persoonlijk pensioen) zou inderdaad betekenen dat sprake is van een wezenlijke aanpassing van het pensioencontract.
- Overgang naar een ander pensioencontract is wenselijk om de transparantie en daarmee het vertrouwen te vergroten, om belangentegenstellingen tussen groepen deelnemers voor te zijn en om het pensioencontract nu of in de toekomst te kunnen afstemmen op verschillen in omstandigheden en preferenties van deelnemers.

Meer in detail

- De doelen van de aanpassing van het FTK waar de evaluatie zich op richt lijken inderdaad in voldoende mate te zijn bereikt.
- Omvangrijke abrupte pensioenkortingen zijn door het nieuwe FTK onwaarschijnlijker geworden en niet meer voorgekomen (het eerste deel van het eerste doel van de herziening van het FTK). Om de tegenhanger van dit beleidsdoel recht te doen en te lang

uitstel van herstelmaatregelen te voorkomen (tweede deel) dienen de regels over langdurig dekkingstekort in stand te blijven. Wel moet gekeken worden hoe voorkomen kan worden dat kortingen worden 'opgespaard' en toch na vijf jaar moeten worden toegepast. In de praktijk is de preventieve werking van deze maatregel onvoldoende tot zijn recht gekomen.

- De spagaat in het beleggingsbeleid (tweede doel) en de belangentegenstelling tussen ouderen en jongeren die daaruit volgt kunnen in een regeling op basis van collectieve dekkinggraad niet worden voorkomen. In een stelsel met persoonlijk pensioen met collectieve risicodeling en collectief beleggingsbeleid zou dit wel kunnen.
- De verwarring tussen dekkinggraadbegrippen als beleidsdekkinggraad en actuele dekkinggraad die samenhangt met het derde beleidsdoel kan worden voorkomen door in beide gevallen uit te gaan van dezelfde definitie van dekkinggraad.
- Het vernieuwde FTK schrijft voor een reële dekkinggraad te publiceren die gelijk is aan de verhouding tussen de huidige beleidsdekkinggraad en de dekkinggraad die volgens de regels van toekomstige bestendige indexatie volledige prijsindexatie mogelijk maakt. De verwarring over verschillende begrippen reële dekkinggraad kan voorkomen worden door voor te schrijven dat in plaats van deze reële dekkinggraad de noemer van deze breuk wordt gepubliceerd. Deze nominale dekkinggraad waarbij volledig geïndexeerd wordt is naar verwachting eenvoudiger te interpreteren.
- Het vierde doel (stabiele premies) is weliswaar bereikt maar in geval van dekkinggraden beneden de VEV ten koste van een groot beroep op huidige deelnemers (inclusief gepensioneerden) doordat de premiedekkinggraad ver onder de 100% kan liggen. Overwogen kan worden een minimale premiedekkinggraad in te voeren hetgeen gerealiseerd kan worden door als die ondergrens wordt bereikt additionele premie te storten dan wel door de opbouw te beperken.
- Het via de haalbaarheidstoets vastleggen van voorgenomen toekomstig beleid (het vijfde doel), het toetsen aan de fondsdoelstellingen en het op uniforme wijze voor alle fondsen doorrekenen van risico's achten we een belangrijke verworvenheid. De specifieke vormgeving van de haalbaarheidstoets dient, ook gezien de kritiek daarop vanuit de pensioensector, nog eens te worden bezien. In ieder geval ligt het voor de hand de parameters in de (stochastische) haalbaarheidsstudie te laten aansluiten op de parameters uit (deterministische) herstelplannen.